



Zbornik sudske prakse

RJEŠENJE SUDA (deveto vijeće)

8. svibnja 2014.*

„Članak 99. Poslovnika – Direktiva 2003/4/EZ – Valjanost – Javni pristup informacijama o okolišu – Izuzeće od obveze objavljivanja informacija o okolišu ako bi to objavljivanje negativno utjecalo na pravo svake osobe na pravedno suđenje – Fakultativni karakter tog izuzeća za države članice – Članak 6. UEU-a – Članak 47. drugi stavak Povelje“

U predmetu C-329/13,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Unabhängiger Verwaltungssenat Wien (Austrija), odlukom od 12. lipnja 2013., koju je Sud zaprimio 17. lipnja 2013., u postupku

Ferdinand Stefan

protiv

Bundesministerium für Land- und Forstwirtschaft, Umwelt und Wasserwirtschaft,

SUD (deveto vijeće),

u sastavu: M. Safjan, predsjednik vijeća, A. Prechal (izvjestiteljica) i K. Jürimäe, suci,

nezavisni odvjetnik: N. Jääskinen,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- F. Stefan, osobno,
- za austrijsku vladu, C. Pesendorfer, u svojstvu agenta,
- za grčku vladu, G. Karipsiadis, u svojstvu agenta,
- za francusku vladu, C. Diégo i S. Menez, u svojstvu agenata,
- za švedsku vladu, C. Meyer-Seitz i C. Hagerman, u svojstvu agenata,
- za Europski parlament, L. Visaggio i P. Schonard, u svojstvu agenata,

* Jezik postupka: njemački.

- za Vijeće Europske unije, J. Herrmann i M. Moore, u svojstvu agenata,
- za Europsku komisiju, L. Pignataro-Nolin i H. Krämer, u svojstvu agenata,

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči obrazloženim rješenjem, sukladno članku 99. Poslovnika Suda,

donosi sljedeće

Rješenje

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na valjanost i tumačenje Direktive 2003/4/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2003. o javnom pristupu informacijama o okolišu i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 90/313/EEZ (SL L 41, str. 26.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 1., str. 128.).
- 2 Zahtjev je podnesen u okviru spora između F. Stefana i Bundesministerium für Land- und Forstwirtschaft, Umwelt und Wasserwirtschaft (savezno ministarstvo poljoprivrede, šumarstva, okoliša i vodnog gospodarstva, u daljnjem tekstu: Bundesministerium) zbog odbijanja potonjeg da F. Stefanu predoči informacije o okolišu.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 Sukladno članku 2. Direktive 2003/4, pod naslovom „Definicije“:
„Za potrebe ove Direktive:
 - 1) 'informacije o okolišu' znači bilo koja informacija u pisanom, vizualnom, slušnom, elektroničkom ili bilo kojem drugom materijalnom obliku o:
 - a) stanju elemenata okoliša, kao što su [...] voda [...][...]“
- 4 Članak 3. navedene direktive, pod naslovom „Pristup informacijama o okolišu na zahtjev“, u stavku 1. propisuje:
„Države članice osiguravaju da tijela javne vlasti moraju, u skladu s odredbama ove Direktive, učiniti dostupnim informacije o okolišu koje su pohranjene kod ili za njih, svakom podnositelju zahtjeva na njegov zahtjev, bez obaveze iskazivanja interesa.“
- 5 Članak 4. iste direktive pod naslovom „Izuzeća“ u stavku 2. određuje:
„Države članice mogu odrediti da zahtjev za informacije o okolišu bude odbijen ako bi objavljivanje informacija negativno utjecalo na:
[...]
 - c) sudske postupke u tijeku, pravo svake osobe na pravedno suđenje [...]

[...]“

Austrijsko pravo

6 Cilj Saveznog zakona o pristupu informacijama o okolišu [Bundesgesetz über den Zugang zu Informationen über die Umwelt (Umweltinformationsgesetz), BGBl. 495/1993], kakav je bio na snazi na datum činjeničnog stanja glavnog postupka (u daljnjem tekstu: UIG) jest prenošenje Direktive 2003/4.

7 Na temelju članka 4. stavka 2. UIG-a, među ostalim, su javno dostupne informacije o stanju okoliša, kao što je voda.

8 Sukladno članku 6. stavku 2. UIG-a:

„Informacije o okolišu osim onih nabrojanih u članku 4. stavku 2. predočuju se u mjeri u kojoj njihovo objavljivanje ne utječe negativno na:

[...]

7. sudske postupke u tijeku, pravo svake osobe na pravedno suđenje [...]“

Činjenično stanje glavnog postupka i prethodna pitanja

9 Tijekom prve polovine studenoga 2012. znatne količine padalina prouzročile su izlivanje rijeke Drave u austrijskom dijelu njezina toka. Velike poplave uzrokovale su priličnu materijalnu štetu, osobito u stambenim područjima u blizini riječnih obala.

10 Nakon izjava u medijima, prema kojima je loše upravljanje branama imalo ključnu ulogu u pojavi poplava, Staatsanwaltschaft Klagenfurt (državno odvjetništvo Klagenfurta) pokrenulo je kaznenu istragu koja je bila usmjerena ponajprije protiv čuvara predmetnih brana.

11 Budući da je želio dobiti informacije koje bi mu omogućile razjašnjenje uvjeta u kojima se dogodilo spomenuto izlivanje, F. Stefan je 26. studenoga 2012. uputio Bundesministeriumu zahtjev s ciljem dobivanja informacija o vodostaju i protoku rijeke Drave kod elektrana Rosegg-St Jakob, Feistritz-Ludmannsdorf, Ferlach-Maria Rain i Annabrücke za razdoblje od 30. listopada do 12. studenoga 2012.

12 Odlukom od 8. ožujka 2013. Bundesministerium je odbio pružiti spomenute informacije. To je odbijanje bilo obrazloženo osobito činjenicom da bi objavljivanje traženih informacija moglo negativno utjecati na pokrenuti kazneni postupak i ugroziti pravo osoba na koje se to odnosi na pravedno suđenje, zbog čega se te informacije ne mogu prosljediti do završetka kaznenog postupka.

13 Odlučujući povodom tužbe protiv te odluke o odbijanju, sud koji je uputio zahtjev navodi da austrijsko pravo ne dopušta da se razlog za odbijanje iz članka 6. stavka 2. točke 7. UIG-a suprotstavi zahtjevu za predočenje informacija koje je tražio F. Stefan jer se, u skladu s tom odredbom, razlog za odbijanje u pitanju ne primjenjuje na informacije o okolišu iz članka 4. stavka 2. istog zakona, na koji se odnosi zahtjev koji je podnio F. Stefan 26. studenoga 2012. Prema tom sudu, austrijski zakonodavac je tako samo ograničeno iskoristio mogućnost koju članak 4. stavak 2. Direktive 2003/4 daje državama članicama da uredi odbijanje objavljivanja informacija o okolišu.

- 14 Sud koji je uputio zahtjev ipak smatra da je, iako članak 4. stavak 2. UIG-a nameće nadležnom nacionalnom tijelu vlasti da prihvati zahtjev F. Stefana, očito da bi predočenje traženih informacija imalo negativne učinke na pravo dotičnog čuvara brana na pravedno suđenje u smislu članka 6. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, potpisane u Rimu 4. studenoga 1950., ili članka 47. drugog stavka Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja).
- 15 Prema tom sudu, s obzirom na to da Direktiva 2003/4 ne obvezuje države članice da odbiju zahtjev za pristup informacijama o okolišu u slučaju ako bi objavljivanje tih informacija negativno djelovalo na pravo svake osobe na pravedno suđenje, nego samo dopušta mogućnost takvog odbijanja u članku 4. stavku 2. prvom podstavku točki (c), ta direktiva ovlašćuje države članice da donesu mjere koje nisu u skladu s temeljnim pravima koja se štite u Europskoj uniji, što je čini protivnom članku 47. drugom stavku Povelje.
- 16 U tim je okolnostima Unabhangiger Verwaltungssenat Wien odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:
- „1) O valjanosti Direktive [2003/4]: je li [ta direktiva] u svim točkama sukladna sa zahtjevima iz članka 47. drugog stavka [Povelje]?
- 2) O tumačenju Direktive [2003/4]: ako Sud potvrdi valjanost cijele Direktive [2003/4] ili određenih njezinih dijelova, u kojoj mjeri i pod kojim pretpostavkama su odredbe te direktive sukladne s odredbama [Povelje] i s člankom 6. UEU-a?“

O prethodnim pitanjima

- 17 Na temelju članka 99. Poslovnika, kad je pitanje postavljeno u prethodnom postupku jednako pitanju o kojem je Sud već odlučivao, kad se odgovor na takvo pitanje može jasno izvesti iz sudske prakse, ili kad odgovor ne ostavlja mjesta nikakvoj razumnoj sumnji, Sud može u svakom trenutku na prijedlog suca izvjestitelja te nakon što sasluša nezavisnog odvjetnika odlučiti obrazloženim rješenjem.
- 18 U ovom predmetu valja primijeniti ovu postupovnu odredbu.

Dopuštenost

- 19 Francuska vlada izražava sumnje u pogledu dopuštenosti zahtjeva za prethodnu odluku jer, prema njezinom mišljenju, pitanja suda koji je uputio zahtjev nisu korisna za rješavanje spora koji se pred njim vodi.
- 20 Prema toj vladi, ishod glavnog postupka ne bi bio drugačiji da je austrijsko zakonodavstvo predvidjelo da se razlog koji se odnosi na pravo svake osobe na pravedno suđenje primjenjuje na predočenje informacija o okolišu, poput vodostaja i protoka rijeke Drave, koje su u pitanju u glavnom postupku.
- 21 U kontekstu glavnog postupka na pravo na pravedno suđenje osobe u pitanju ne bi negativno utjecalo objavljivanje informacija kao takvo, nego njihova iskrivljena uporaba u medijima.
- 22 Prema istoj vladi, koja se u tom pogledu poziva na točke 110. do 112. presude Suda EDH Ressiot i dr. protiv Francuske (br. 15054/07 i 15066/07, 28. rujna 2012.), širenje u medijima pouzdanih i točnih informacija, koje su prema tome utemeljene na točnim činjenicama, u vezi s kaznenim postupkom u tijeku nije u suprotnosti s pravom na pravedno suđenje ako se u tim izjavama to načelo uzima u obzir.

- 23 U okolnostima poput onih u glavnom postupku opasnost od negativnog utjecanja na pravo na pravedno suđenje zbog širenja predmetnih informacija o okolišu je utoliko manje izvjesna što nije o riječ o informacijama koje same za sebe mogu biti inkriminirajuće za predmetnu osobu.
- 24 U tom pogledu valja podsjetiti da se zahtjev za prethodnu odluku koji je uputio nacionalni sud može proglasiti nedopuštenim samo ako je posve očito da zatraženo tumačenje prava Unije nema nikakve veze s činjeničnim stanjem ili glavnim postupkom, u slučaju kada je problem hipotetski ili kada Sud ne raspolaže činjeničnim i pravnim elementima potrebnima da bi se mogao dati koristan odgovor na postavljena pitanja (vidjeti, osobito, presudu *Belvedere Costruzioni*, C-500/10, EU:C:2012:186, t. 16. i navedenu sudsku praksu).
- 25 Argument francuske vlade koji se odnosi na dopuštenost zahtjeva za prethodnu odluku temelji se na pretpostavci prema kojoj objavljivanje informacija o okolišu, u okolnostima poput onih u glavnom postupku, ne predstavlja povredu prava na pravedno suđenje u smislu članka 47. drugog stavka Povelje.
- 26 Međutim, takva ocjena potpada pod nadležnost suda koji je uputio prethodno pitanje. Nadalje, za nju je potrebno tumačenje spomenute odredbe Povelje, o čemu taj sud Sudu nije uputio pitanja u okviru ovog zahtjeva za prethodnu odluku.
- 27 U tim okolnostima ne može se smatrati da očito proizlazi da pitanja nemaju nikakve veze s činjeničnim stanjem ili predmetom glavnog postupka ili da je problem hipotetske naravi.
- 28 Stoga je zahtjev za prethodnu odluku dopušten.

Meritum

- 29 Svojim pitanjima, koja valja ispitati zajedno, sud koji je uputio zahtjev u biti pita je li Direktiva 2003/4 s obzirom na članak 6. UEU-a i članak 47. drugog stavka Povelje valjana.
- 30 U tom pogledu, valja podsjetiti da se, na temelju članka 51. stavka 1. Povelje temeljna prava zajamčena istom moraju poštovati kada nacionalna pravila ulaze u područje primjene prava Unije (vidjeti, u tom smislu, presudu *Åkerberg Fransson*, C-617/10, EU:C:2013:105, t. 21.).
- 31 Slijedi da prilikom provedbe Direktive 2003/4 države članice osobito moraju poštovati članak 47. drugi stavak Povelje.
- 32 U pogledu pitanja dopušta li ta direktiva i, osobito, njezin članak 4. stavak 2. prvi podstavak točka (c) državama članicama da ne poštuju tu obvezu koja proizlazi iz primarnog prava Unije, valja podsjetiti da tekst sekundarnog prava Unije treba tumačiti, u najvećoj mogućoj mjeri, u smislu sukladnosti s odredbama Ugovorâ i općim načelima prava Unije (vidjeti, osobito, presudu *Lietuvos geležinkeliai*, C-250/11, EU:C:2012:496, t. 40. i navedenu sudsku praksu).
- 33 Pozivajući se na mogućnost svake osobe na ostvarivanje prava na pravedno suđenje, članak 4. stavak 2. prvi podstavak točka (c) Direktive 2003/4 dopušta državama članicama da predvide izuzeće od obveze objavljivanja informacija o okolišu kako bi im omogućili, ako to okolnosti zahtijevaju, upravo poštovanje prava na pravedno suđenje navedeno u članku 47. drugom stavku Povelje.
- 34 Nadalje, čak i pod pretpostavkom da država članica ne predviđa takvo izuzeće u svojim propisima kojima je cilj prenošenje Direktive 2003/4, iako to okolnosti zahtijevaju kako bi se poštovao članak 47. drugi stavak Povelje, valja podsjetiti da države članice u svakom slučaju moraju koristiti diskrecijski

prostor koji im daje članak 4. stavak 2. prvi podstavak točka (c) te direktive u smislu koji je u skladu sa zahtjevima koji proizlaze iz tog članka Povelje (vidjeti, u tom smislu, presudu Parlament/Vijeće, C-540/03, EU:C:2006:429, t. 104.).

- 35 S obzirom na to da sva tijela država članica u okviru svoje nadležnosti imaju obvezu osigurati poštovanje pravnih pravila Unije, uključujući upravna i sudbena tijela, ona su, u predmetu poput ovog u glavnom postupku, dužna, ako su ispunjeni uvjeti za primjenu članka 47. drugog stavka Povelje, osigurati poštovanje temeljnih prava zajamčenih tim člankom (vidjeti, u tom smislu, presudu Byankov, C-249/11, EU:C:2012:608, t. 64.).
- 36 U tim okolnostima, ne može se prihvatiti tumačenje prema kojem Direktiva 2003/4 državama članicama dopušta donošenje mjera koje nisu u skladu s člankom 47. drugim stavkom Povelje ili člankom 6. UEU-a. Stoga ta direktiva iz tog razloga nije nevaljana u pogledu te dvije odredbe.
- 37 Uzimajući u obzir prethodno navedeno, na upućena pitanja valja odgovoriti da njihovo ispitivanje nije otkrilo nijedan element koji bi mogao utjecati na valjanost Direktive 2003/4.

Troškovi

- 38 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (deveto vijeće) odlučuje:

Ispitivanje upućenih pitanja nije otkrilo nijedan element koji bi mogao utjecati na valjanost Direktive 2003/4/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2003. o javnom pristupu informacijama o okolišu i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 90/313/EEZ.

Potpisi